

קונטרס

על פרשת מטות ומסעי

*

שנאמרו על ידי

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מהאלמין

*

ה'תשנ"ו

הוצאת אור יחזקאל

ברוקלין, נוא יארק יע"א
חודש סיון ה'תשנ"ו לפ"ק

בס"ד

הוצאת
אור יחזקאל

שע"י

קהל מגן שאול "האָלמין"
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

יצא לאור ע"י

הרב חיים פרענקל

4802 12-th Avenue

Brooklyn, NY 11219

871-1733

פרשת מטות

- א -

**וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה
הדבר אשר צוה ה' (ל, ב)**

- א -

הנה אמרו חז"ל (סוטה דף י"ד ע"א): מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה, הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי, ע"כ.

והנה איתא בספרים הק', שפירוש "יתקיימו כולן על ידי" הוא, שמשם רבינו ע"ה רצה ליכנס לארץ ישראל כדי לפעול שגם בניי יקיימו את המצוות התלויות בארץ בבחינה ובמדריגה כמו שמשם עצמו היי מקיימן אילו היי נכנס לארץ.

וני"ל, דאף שבפעול לא נכנס משה רבינו לארץ, אעפ"כ כיון שדברי צדיקים קיימים לעד, לכן בודאי שגם בקשה זו של משה רבינו ע"ה, ובפרט בקשה באופן של תאוה ("נתאוה משה רבינו כו"י), בודאי שהתקיימה (עכ"פ מקצת ממנה), ובודאי פעל משה רבינו בבניי גם לאחרי מיתתו שיהיי אצלם קיום המצוות מעין שרצה לפעול בהם.

- ב -

ויובן זה בהקדם דהנה איתא בתיקונים (תיקון ס"ט דף קי"ב רע"א) אשר אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, ואיתא בס' תניא קדישא

(פמ"ב), שבכל דוד ודור יורדין ניצוצין מנשמת משרע"ה ומתלבשין בגוף ונפש של חכמי הדור עיני העדה ללמד דעת את העם כו'. וכמרומו גם בש"ס בכ"מ (שבת ק"א ע"ב, סוכה ל"ט ע"א, ביצה לח ע"ב, חולין צ"ג) שאמרו על התנאים והאמוראים "משה שפיר קאמרת", ופי' רש"י??

וזהו שע"י הרועה נאמן שבכל דור, בחינת משה שבדור, על ידו פועל משה רבינו ע"ה באנשי הדור שיקיימו את מצוות ה' בכלל, ושיקיימו אותם בבחינה ומדריגה שמשה רצה שייקמו אותם.

- ג -

והנה התורה היא נצחית ותמידית, וזהו **וידבר משה אל ראשי המטות**, היינו אשר משה רבינו ע"ה דיבר אל ראשי המטות שבדורו, וכן חכמי הדור, שהם אתפשטותא דמשה בכל דור ודור מדברים **לבני ישראל** שבדורם, **לאמר** לדורות אתריהם, **זה הדבר אשר צוה ה'**, שיקיימו את מצוות ה' באופן כזה שמשה רבינו ע"ה מלמדם לקיימם, היינו באופן ובבחינת שהוא מראה להם ("מראה באצבעו ואומר זה"), היינו בבחינתו כפי שמשה רבינו ע"ה רצה לקיימם ("שיתקיימו כולן על ידי").

ובזה נתקיים במשה רבינו ע"ה גם מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"ה) "הלומר תורה על מנת ללמד, מספיקין בידו ללמוד וללמד, והלומד על מנת לעשות, מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות", כי עי"ז שראשי המטות שבכל דור מזרזין את בני ישראל שבדורם לקיים את המצוות, הרי זה כאילו משה רבינו עומד ומדבר עתה לבני ישראל ומוסר להם את דבר ה'.

- ד -

ובזה יובן גם מה שמסיים במס' סוטה שם: "אמר לו הקב"ה, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר", והקשה בחדא"ג מהרש"א שם, "דהיאך קאמר שה"י מבקש לקיים המצוות כדי לקבל שכר עליהן, הא אמרינן אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס", עיי"ש מה שתירץ בזה.

אך עפ"י הנ"ל יש לומר, שלא היתה כוונת משה (רק) קבלת שכר, כ"א שקיום המצוות של בני ישראל בארץ ישראל יה"י בבחינתו ומדריגתו של משה.

- ה -

ובזה יובן גם מה שממשיך בגמ' שם, שאמר לו הקב"ה, "מעלה אני עליך כאילו עשיתם, שנאמר (ישעי' נ"ג) לכן אחלק לו ברבים כו", ומבאר בחדא"ג מהרש"א כאן, "דהיינו אחלק לו שכר בכלל הרבים שבאו לא"י, ודימה לו השכר הזה לשלל שהוא דבר שלא טרח בו אלא אחרים עשאוהו, כן תקבל שכר כאילו עשית על דבר שלא טרחת בו אלא אחרים שיבואו לשם".

אבל עפ"י הנ"ל הרי השכר שמקבל משה על עשיית המצוות התלויות בארץ ישראל, הוא לא רק על "דבר שלא טרח בו אלא אחרים עשאוהו", כי קיום המצוות של בני ישראל שנכנסו לארץ ישראל אז, וכן קיום המצוות של בני ישראל בדורות הבאים, הכל הוא בכחו של משה רבינו, ע"י אתפשותא דמשה שבכל דור.

- ו -

ובזה יובן גם פירוש הפסוק שאמר משה רבינו ע"ה (ואתחנן ד, ה) "ראה לימדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר

ציוני הי' אלקי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה", דמלבד פירוש הפשוט ד"לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה" קאי על בני ישראל הנכנסים לארץ ישראל, הנה "קאי גם על משה רבינו ע"ה בעצמו" דאף משה רבינו בעצמו לא קיים את המצוות התלויות בארץ, אעפ"כ, כיון שקיום מצוות התלויות בארץ ע"י בני ישראל שנכנסים לארץ הוא בכתו של משה רבינו ע"ה, רעיא מהימנא, וכן בכל דור ודור ע"י אתפשטותא דמשה שבכל תלמיד חכם, לכן נחשב כאילו קיימם משה רבינו בעצמו, ודו"ק.

- ב -

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'

- א -

הנה יש לדקדק שפתח בלשון **וידבר**, שהוא לשון קשה (דאין דיבור בכל מקום אלא לי קשה - רש"י בהעלותך יב, א), וסיים בלשון **לאמר**, שהוא לשון רכה (פרש"י יתרו יט, ג) ולשון **תחנונים** (אין אמירה בכל מקום אלא לי תחנונים - רש"י בהעלותך שם).

ואפשר לפרש, דכאשר משה רבינו מדבר אל ראשי המטות, אז מדבר אליהם בלשון קשה, **וידבר משה**, אבל כאשר ראשי המטות מוסרים את דבריהם לבני ישראל, אז צריך להיות **לאמר**, בלשון רכה ותחנונים.

- ב -

והנה איתא בתיקונים (תיקון ס"ט דף קי"ב רע"א) אשר אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, וכנ"ל בדברינו (אות אי ס"ק ב) שבכל

תלמיד-חכם שבכל דור ודור יש בו ניצוץ מנשמת משה רבינו ע"ה.

והנה התורה היא נצחית בכל דור ודור ובכל זמן, וזהו **וידבר משה**, אשר משה רבינו ע"ה מדבר גם עתה בכל עת **אל ראשי המטות**, אשר בבואם ללמד **לבני ישראל** תורה ומצוות, הנה יהי זה באופן של **לאמר**, באמירה רכה ותחנונים.

וגם כאשר ראשי המטות באים להוכיח את בני דורם, הנה גם אז יעשו זאת באופן של **לאמר**, בלשון רכה ובדברי תחנונים, ולא בדברים קשין כגידין, ורק לאמר להם זה **הדבר אשר צוה ה'**, היינו למסור להם דברי השי"ת כמו שהם.

- ג -

ודוקא עיי שיאמרו להם בלשון רכה, עייז דוקא יפעלו אצל השומעים שישמעו וייראו, כי "דברי חכמים בנחת נשמעים". כי אם ידברו אליהם בלשון קשה ודברים קשין כגידין, ובפרט אם ידברו אליהם בכעס (בייזערן זיך אויף זיי), אז לא רק שלא יפעלו הדברים אצל השומעים, אלא יתירה מזו עייז יגרמו שהשומעים יבואו להלעיג על דברי החכמים, אשר המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת (עירובין דף כ"א ע"ב), ועייז יבואו גם לבזות את התלמידי חכמים המוכיחים אותם (אף שלא בפניהם), אשר המבזה תלמיד חכם הוא אפיקורס (סנהדרין דף צ"ט). ועד כדי כך צריכים לנהוג לפני הת"ח בכובד ראש, שאפילו המבזה חבירו בפני תלמיד חכם הוא ג"כ אפיקורס (סנהדרין שם), כי את ה' תירא בא לרבות באותה יראה את התלמידי חכמים (קידושין דף ל"ט).

ודבר זה גורם גם מה שיש הרבה בדור הזה, גם בן היראים והחרדים אשר לדאבוננו נפלט מפיהם "מאי אהנו לן רבנן" וכו'. ויש הרבה בדור הזה המזלזלים ברבנים מסויימים - אם בגלל שלדעתם הם מחמירים יותר מדאי, או מפני שלפי דעתם הם מקילים יותר מדאי, אשר צריך לדעת, שהפוער פיו הנה הוא מאבד חלקו לעולם הבא, כמבואר ברמב"ם (הל' ת"ת פ"ו הלכה י"א).

וראה מה שכתב בשו"ת מהרי"א אסאד (יו"ד סימן קט"ו) על מעשה שרב אחד פסק להקל באיסור דרבנן, וחכם אחר ערער וקנטר כנגדו, וכתב שם תוכחה לרב המבזה, כי כבוד תלמיד-חכם מדאורייתא ודוחה האיסור מדרבנן. והמהרש"ם הביאו בפתיחתו לדעת תורה, וכתב שם שמזה תוכחה מגולה על אלו המזלזלים בכבוד הורים ומורים, עיי"ש. ולפי מאמר התיקונים בהקדמה (דף ז' ע"ב) דברא צריך למיפלח לאבוי ולאמי ולמעבד לגרמי לגבייהו כעבד ושמש וכורסייא ומצב תחותייהו יעו"ש, מי הוא אשר יאמר דקיים מצות כיבוד אב ואם כתיקונה, ומה שהתינוק מכה בדדי אמו עתיד ליתן את הדין, כמו שכתב מוה"ר אגדת אליהו במסכת פאה, עיי"ש.

- ד -

והנה האמור לעיל שדברי הת"ח צריכים להיות באופן ד"בנחת נשמעים", יובן ע"פ המבואר בתענית פרק ג' דלעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארץ, ומבואר בזה בסה"ק דהדמיון ד"קנה" הוא על שם "קנה חכמה קנה בינה", ועיי"ז זכה ה"קנה" שיכתבו בו דברי תורה. וגם אמרו בברכות פרק הרואה: הרואה קנה בחלום, יצפה לחכמה. גם אמרו בזוה"ק (באידרת נשא), דמי שהוא קשה עורף, אין בו

תורה, יעו"ש. לכן שפיר בא הדמיון שיהא רך כקנה, לרמוז דאם הוא רך זוכה לקנה חכמה.

וכל זה יכולים ראשי המטות לגרום לבני ישראל על ידי זה שהם מוכיחים בשער ע"י דיבור קשה וכדומה. וזהו שאמר זה הדבר אשר צוה ה', שהשי"ת צוה שתהי' התוכחה בלשון "לאמר", באמירה רכה, ודו"ק.

פרשת מסעי

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם (לג, ב)

- א -

הנה ידוע, אשר שמות המסעות נקראו על שם המאורעות שארעו באותן המסעות (כגון "קברות התאוה" - "כי שם קברו את העם המתאווים" (בהעלותך יא, לד); "מרה" - "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם" (בשלח טו, כג); "רפידים" - "על שרפו ידיהם מן התורה" (סנהדרין דף ק"ז ע"ב).

ובזה פי' בס' הכתב והקבלה, דזהו מ"ש ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם: "מוצא" פירושו גם מאורע (כמ"ש - יהושע ב, כג - "את כל המוצאות אותם"), וזהו אשר משה רבינו כתב את המאורעות אשר אירעו לישראל במסעיהם, ואלה מסעיהם למוצאיהם, פי', ואלה שמות מקומות מסעיהם אשר הותאמו אל המאורעות הללו.

- ב -

ועפ"ז אפשר לפרש את הכתוב הנ"ל, שבא בתור "הקדמה" לכל המסעות, ובהקדים מ"ש חכמינו ז"ל, שיש עבירה בפועל, ויש עבירה בהרהור, והמלאכים אינו יודעים

העבירה שבהרהור, ורק הקב"ה הוא היודע ולפניו נגלו כל תעלומות.

דהנה האמונה והבטחון הם דברים שבלב, וכל עניני הפרנסה הם לפי מדת האמונה והבטחון (עייין רמב"ם הל' יסודי התורה ??), ואם האדם אין לו בטחון באמת, ורוצה לאסוף כסף כדי שיהי' לו הרבה מותרות למלאות תאוותו, בבחינת **מוצאיהם**, אז התיקון לזה הוא **למסעיהם**, שיצטרך לצאת ממקומו ולילך ולנסוע בגלות כדי שיהי' לו על ההוצאה, ואז **למסעיהם** הוא **על פי ה'**, כדי שיתכפר לו עון ההוצאות והמותרות.

והנה בענין התאוה בכלל (למותרות ולכל דבר) ביאר בסי' בינה לעתים עה"פ "ויקרא את שם המקום קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאווים", וזת"ד, שלא רק את **המתאווים** קברו שם, כי אם גם **התאוה עצמה** נקברה שם, שחדלה מלב כל אלה שחזו בעונש הנורא, שע"י קבירת המתאווים נקברה גם התאוה עצמה. ולכן נקרא המקום בשם "קברות התאוה", ולא "קברות המתאווים".

- ג -

והנה כמה יותר שהוא נוסע ועושה כסף, חושב הוא שעיי"ז יהי' לו יותר כסף, והולך יותר ויותר בגלות וכו'. וזוהו טעות גדולה, כמשל המגיד מדובנא על הפסוק בהפטורת פרשתנו (ירמ"י ב, יא) "**ההמיר גוי אלקים והמה לא אלקים ועמי המיר כבודו בלא יועיל**", וזה תוכן דבריו:

אברך צעיר הי' סמוך על שולחן חותנו שנים אחדות, ואחר כך נתן לו חותנו את כל נדונייתו ושיגר אותו ללייפציג, כדי שישלח ידו במקח וממכר. האברך, שהי' בטלן וביש-מזל, קנה תמורת כל הכסף שבידו מספר קרונות מלאים

קיסמים לשיניים. כשהביא האברך את מקחו אל חותנו קידמו הלה בקול-זועה: "שלומיאל! סחורה שכזו תהא מונחת שבעים שנה ולא תימכר כולה!".

בלית ברירה שלח את חתנו לבית-המדרש ללמוד תורה, ואת מטען קיסמי-השיניים איתסן בתוך מחסניו.

לאחר שעברו שנים מספר אמר החותן לנפשו: סוף-סוף מה יהא בתכליתו של חתני? כלום לצמיתות יהא כרוך על צווארי? חזר ונתן לו סכום-כסף ניכר, בתור נדוניה, ושלחו שוב ללייפציג, לקנות סחורה. אך הזהר הזהירו, לבל יקנה שוב קיסמי-שיניים או סחורה כיוצא בזו.

הדבר היי בפרוס הימים הנוראים. נמלך האברך בדעתו וקנה מטען עצום של שופרות, בסברו כי זהו מיצרך עונתי חיוני מאין כמוהו.

כשהביא את מקחו החדש הביתה, לא ידע חותנו את נפשו מרוב כעס: "בטלן שכמותך! הלא שופרותיך כבר יספיקו אפילו עד לשופר של משיח!".

בלית ברירה חזר ושלח את חתנו "הסוחר" לבית-המדרש, ואת מטען השופרות שם במחסניו, ליד מטען הקיסמים.

לימים נמלך החותן בדעתו: מה יעלה בסופם של מטעני "סחורה" אלה? מיד שלח וקרא אליו סרסור מוכשר והציע לו למכור את הקיסמים, ולו גם תמורת סחורה אחרת איזו שתהיי. בו בזמן פנה גם לסרסור שני והציע לו לעשות עסק-חליפין גם במטען השופרות. שכן תהיי הסחורה המוחלפת איזו שתהיי, מכל מקום היא תהיי עדיפה מן הקיסמים והשופרות.

לא יצאו ימים מרובים עד שקיבל החותן שני מכתבים משני סרסוריו. הראשון הודיע בשמחה, כי הצליח להחליף את הקיסמים ב... שופרות, והשני הודיעו גם הוא בשמחה, כי הצליח להחליף את השופרות ב... קיסמים...

כיון שראה הסוחר כי בפעם השלישית נכשל ב"מסחר" זה, שם יד לפיו ושתק. אך הפעם נטפל אליו חתנו וסנט בו: "הלא חותני כבר הנהו סוחר ותיק ומנוסה ובכל זאת נכשל גם הוא בצורה מתפירה כזאת".

"שוטה שכמותך!" השיב לו החותן, "הן בידי היו שני מטעני סחורה שאינה עוברת לסוחר, ומה היי לי לצפות יותר מאשר להחליף מטען אחד במשנהו? אבל אתה, הרי היי בידך כסף חי ומזומן ואעפ"כ קנית בו שני מטענים חסרי-ערך שכאלה..."

כיוצא בזה טוען הנביא: "ההמיר גוי אלקים והמה לא אלקים" - כלום כבר המיר עם כלשהו את אלקיו באל אחר, אף כי יכול הוא לעשות חליפין כאלה מאחר שגם זה וגם זה לא אלקים המה, והיו מחליפים איפוא אחד במשנהו מבלי לסבול שום הונאה... אולם "ועמי המיר כבודו בלא יועיל" - עמיר המיר את כבודו ואת גאונו, את אלקים חיים, באילולי עץ ואבן אשר לא יועילו למאומה, פרט לעשות מהם קיסמים לשיניים אשר אפילו גם אז יהא אסור להשתמש בהם, כי אסורים יהיו בהנאה... עכת"ד הקי' ז"ל.

- ד -

וזהו פירוש הפסוק "ועמי המיר כבודו בלא יועיל", שהולכים ומחפשים ומבזבזים כל החיים שלהם רק על פרנסה, ועיי"ז אין להם זמן לקבוע עיתים לתורה (ועיי"ז נהי "רפידים", שרפו ידיהם מן התורה) וסוגדים לעגל הזהב,

שהוא בחינת עץ ואבן שבין כך ובין כך לא יועיל מאומה, כי כל הפרנסה היא ביד ה', כמו שאומרים כל יום "הזן את העולם כולו בטובו בתן בחסד וברחמים", וכל ההצלחה שלו תלויי בלימוד התורה ובקיום מצוותיו ית"ש, כמבואר בפ' עקב, "והי' עקב תשמעון גוי' ושמר ה' אלקיך לך את הברית גוי' וברך פרי בטנך ופרי אדמתך וגוי'".

וכך יכול האדם לעבוד עבודת פרך, וחושב שעושה כסף, ולבסוף הוא מחליף פרה בתמור, והפרה ג"כ הולכת לאיבוד.

והעיקר שצריך לדעת הוא, אשר על **מוצאיהם**, היינו על הוצאת כל פרוטה ופרוטה, יצטרך ליתן דין וחשבון. כי הכל צריך להיות **על פי ה'**, ואם מוציא הוצאות יותר ממה שצריך, על מותרות, ועייז צריך לבזבז הזמן שלו שלא יוכל לקבוע עיתים לתורה, יצטרך ליתן על זה דין וחשבון **למסעיהם**, היינו כאשר יסע לעוה"ב, כי **על פי ה'**, הכל צריך להיות על פי ה'.

- ה -

והנה יש עוד בחינה אחרת, והיא הבחינה של הצדיקים, ועליהם ממשוך הכתוב **ואלה מסעיהם למוצאיהם**, ואלה בוא"ו המוסיף קאי על הצדיקים שהם בבחינת ו', בחינת צדיק יסוד עולם. ואמר הכתוב, שהרבה פעמים ישנם צדיקים שהנסיעה שלהם, **מסעיהם**, היא לא בשביל "למוצאיהם" כפשוטו, היינו בשביל ההוצאות שלהם עצמם, כ"א נסיעתם היא בשביל **למוצאיהם**, ע"ד למוציאיהם בפה, שנסיעתם היא בשביל בירור הניצוצות הקי' ובשביל תיקון העולם, כדי לקרב אנשים לעבודת השי"ת כו'.

וכידוע מהבעש"ט זי"ע עה"פ (תהלים ל"ז) מהי מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, הוא כפל "מצעדי" ו"דרכו", ואמר

הבעש"ט ז"ל כי מה' מצעדי גבר כוננו, כי מה שמוליד השם יתברך את האדם לאיזה מקום על ידי מבוקש שיש לאדם לזה המקום, אבל ודרכו יחפץ, כי השם יתברך רוצה לתקן האדם שם, להעלות ניצוצות הקדושות שבמקום זה. וזהו ודרכו יחפץ, כי השם יתברך חפץ דרכו, ולא מבוקש שיש לאדם שם, וכשמעלה הניצוצות הקדושות, אז נעשה יחוד בין שני שמות הוי"ה ואדנ"י וכו' (כמבואר כל זה בסי' מאור עינים פי' ויקהל).

וכן איתא בסי' צפנת פענח לבעל התולדות י"י בשם הבעש"ט, וזת"ד: כי מבואר בכתבי האריז"ל שע"י חטא אדה"ר נפלו כל הניצוצות של הנשמות קדושות בתוך הקליפות ונתערב טוב ברע, וצריך לבררן ע"י התורה והעבודה והמצוות של בני אדם. ולכן הוצרך גלות ישראל בכל שבעים אומות שנפלו שם הניצוצות, וצריך כל אחד מישראל לגלות שם במקום שיש הניצוצות משורש נשמתו להוציאן ולבררן. וזהו ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיוצא, משום שיש שם ניצוצות שלו וצריך להוציאן משם ולבררן.

וכן מובא בסי' פתגמין קדישין (בשם הרה"ק מברדיטשוב), וזת"ד: הבעש"ט זי"ע אמר, שבהיות אדם פעם אחד באיזה מקום, אזי מוכרח להיות שם באותו מקום פעם שני, ובאם אינו נותן בעצמו אל לבו להיות שם פעם ב', אזי השם יתברך מגלגל הדבר באופן שמוכרח להיות שם פעם שנית. כי כל נסיעות והליכות האדם לאיזה מקומות, הכל לא במקרה הוא חלילה, רק מאת ה' היתה זאת ובהשגחה פרטיית, שיש לו לאדם זה שום חלק לתקן שם במקום הזה, הן בתורה ותפילה, הן באכילה ושת"י ושינה לשם שמים, והן בשאר עבודות לשם שמים, להוציא משם

הניצוצות הקדושות להעלותן לשורש אחדותן, ואזי השם יתברך ברחמיו וחסדיו המרובים מביא את האדם אל המקום זה. ועל כן חייב האדם לראות את עצמו בהיותו בא אל איזה מקום וליתן אל לבו, מה זה ועל מה זה הביא אותו השי"ת לכאן, ויראה ויבין בעיני שכלו מה שצריך לתקן שם. אמנם לאו כל אדם זוכה לעשות תיקונו בשלימות בפעם אחת, ולכן חייב הוא ומוכרח להיות שם עוד פעם שנית וכו'.

ובסי אור החכמה (פי וירא) כתב בשם הבעש"ט, וזת"ד, שהאדם צריך לעשות הכל כדי שיהי שלם, ולפעמים אינו צריך להשלים את עצמו אלא במקומו, בעירו בלבד, ואינו צריך לנסוע למקומות אחרים, **ויש מי שצריך לטלטל את עצמו למקומות כדי לתקן בכל מקום שבא לשם.**

וזהו **ואלה מסעיהם למוצאיהם**, שנסיעת הצדיקים היא לא כסדר שבתחילת הפסוק, שתחילה היי **מוצאיהם**, הוצאות על מותרות, שלכן שלח אותם השי"ת בגלות, **למסעיהם**, כדי לתקן את העון, כי אם אצל צדיקים הסדר הוא תחילה **מסעיהם**, שנסיעת הצדיקים היא בעיקר ולכתחילה מפני כי "מה" מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ", שיבוא לאותו המקום כדי לברר שם את הניצוצות ולקרב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים, ורק כתוצאה מזה ובתור דבר צדדי בא להם שם ענין **למוצאיהם**, שיהודים נותנים להם על ההוצאות שלהם. וכידוע פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ר יוסף יצחק מליובאוויטש זצ"ל, שסיבת בואו של שד"ר (שלוחא דרחמנא) באיזה מקום הוא לזרוע רוחניות (להפיץ התורה ומצוותי) ולקצור גשמיות, וידוע בזה תורת בעל התניא, שהקב"ה נותן ליהודי גשמיות והוא עושה מזה רוחניות.